

Expunere de motive.

Evenimentele din 13-15 iunie 1990 au reprezentat o acțiune represivă a noilor autorități care preluaseră puterea după decembrie 1989, cu un scop puternic intimidant și de reprimare a opoziției politice și a celor care cereau reforme democratice. Folosind pe deplin resursele instituțiilor statului – poliție, armată, servicii de informații, procuratură – și bazându-se pe o laborioasă activitate de manipulare a opiniei publice, autorii au reușit ceea ce și-au propus, să demonstreze tuturor că au preluat și dețin puterea și că nimeni nu trebuie să îi conteste. S-a făcut uz de armă cu muniție de război de către forțele de ordine, în aceste împrejurări fiind împușcați mortal numiții Lepădatu Mitriță, Mocanu Velicu Valentin, Duncă Gheorghită și Drumea Dragoș, iar numiții Pârvulescu Dan Gabriel, Prodanczuk Gabriel Mircea, Iancu Cătălin, Grigore Ilie, Herlo Ioan și Spânu Ion au fost răniți, de asemenea, prin împușcare. Au reușit astfel să provoace răni fizice și psihice nu doar la nivel individual – celor peste 1300 de persoane vătămate–, dar și întregii societăți românești, răni care au rămas adânc întipărite în mentalul celor care au trăit, au văzut pe viu sau în imagini evenimentele.

Instituirea acestei zile comemorative, reprezintă un act esențial de reparație morală, educație civică și împlinire a obligațiilor internaționale ale României în materie de prevenire a crimelor contra umanității. Este un pas necesar pentru a închide ciclul violenței prin recunoașterea oficială a suferinței victimelor și pentru a consolida reziliența societății românești în fața viitoarelor amenințări la adresa democrației.

„*Framework of Analysis for ATROCITY CRIME*” (din 2014), reprezintă un ghid al Organizației Națiunilor Unite pentru evaluarea și identificarea riscului de genocid, crime contra umanității, crime de război și purificare etnică. Acest document oferă un cadru convingător pentru necesitatea unei astfel de zile comemorative:

1. *„Crimele de atrocitate sunt procese, nu evenimente spontane”* (Pagina 5, Foreword)

Mineriada din iunie 1990 a fost punctul culminant al unui proces de destabilizare și represiune. Comemorarea acestui eveniment este o lecție despre cum să identificăm semnele de avertizare ale unor astfel de procese în viitor.

2. *Importanța de a se învăța din trecut pentru a preveni viitoarele atrocități* (Pagina 10, „Why is it important to prevent atrocity crimes?”).

Cadrul ONU subliniază că prevenția este mult mai puțin costisitoare decât intervenția sau gestionarea urmărilor. O zi de memorie este un instrument de prevenție primară, care contribuie la construirea unei culturi a responsabilității și vigilenței.

3. *Obligația legală de a preveni* (Pagina 10-11, „Is there a legal responsibility to prevent atrocity crimes?”).

România, ca stat semnatar al convențiilor internaționale, are obligația de a preveni crimele contra umanității. Această obligație nu este doar de a pedepsi, ci și de a crea un context social

și instituțional care să împiedice repetarea acestor fapte. Memoria publică și educația sunt piloni esențiali ai acestui efort.

4. „Lupta cu impunitatea și promovarea responsabilității” (Pagina 19, Risk Factor 2 - „Record of serious violations... policy or practice of impunity”).

35 de ani de amânări judiciare. O zi națională de comemorare este un răspuns direct la cultura impunității. Această transmite un mesaj clar: faptele nu vor fi uitate, iar suferința victimelor este recunoscută de întreaga națiune. Acest lucru sprijină eforturile de justiție tranzițională.

5. *Consolidarea structurilor statului de drept* (Pagina 20, Risk Factor 3 - „Weakness of State structures”).

Prin comemorare, statul își reafirmă angajamentul față de valorile democratice și drepturile omului. Aceasta întărește instituțiile democratice prin educarea cetățenilor cu privire la prețul libertății și pericolul represiunii.

Spre deosebire de Ziua națională de comemorare a victimelor Holocaustului din România (9 octombrie) sau Ziua Comemorării Victimelor Fascismului și Comunismului (23 august), România nu are nicio zi de comemorare a victimelor mineriadei și a represiunii antidemocratice din 13-15 iunie 1990. Absența unei zile dedicată victimele primelor represiuni post-decembriste este o lacună gravă în memoria națională. Aceste evenimente marchează o continuare a violenței de stat împotriva populației civile, într-o perioadă oficial declarată democratică. Completarea acestui calendar este un act de coerență și integritate morală.

Instituirea Zilei Naționale a Memoriei Victimelor Mineriadei și a Represiunii Antidemocratice din iunie 1990 pe 15 iunie este:

- Un act de dreptate și recunoaștere față de victime și familiile acestora.
- Un instrument educațional esențial pentru tinerele generații.
- O măsură concretă de prevenire a viitoarelor atrocități, în spiritul principiilor promovate de ONU.
- Un semnal puternic că România este angajată în consolidarea democrației și a statului de drept.

Acesta este mai mult decât un act simbolic, este o investiție în viitorul democratic al României.

Inițiatori:

Florin-Claudiu Roman, deputat PNL

Gabriel Andreiache - deputat PNL